

СТАНОВИЩЕ

за конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“
в професионално направление 2.1. Филология (Османски език и литература)
от доц. д-р Иво Панов, СУ „Св. Климент Охридски“

Конкурсът за „професор“ в професионално направление 2.1. Филология (Османски език и литература), е обявен в ДВ, бр. 62 на 01. 08. 2017 г. Единствен кандидат за този конкурс е доц. д-р Ирина Николаева Саръиванова от катедра „Тюркология и алтаистика“ при ФКНФ на СУ „Св. Климент Охридски“.

Кандидатът отговаря на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България за заемане на академичната длъжност „професор“.

Доц. Ирина Саръиванова е учен с траен интерес към османския, турския и персийския езици, към българския фолклор и присъствието в него на персийски и османски елементи. Тя участва в конкурса с две монографии: „Граматичен минимум по османски език“, УИ „Св. Климент Охридски“, 182 стр., София, 2015 г. и “Eski Türk Edebiyatının Yeni Hali”, Avangard Prima, Sofya, 2017, 245 s.; с шест статии и доклади на научни форуми и с един художествен превод от турски на български език на Н. Ерай „Вечерен курс „Карамфил“, В: „Толкова близо, толкова далеч“, София, 2014.

Освен това доц. Саръиванова има 25 участия у нас и в чужбина на научни форуми, на които изнася доклади на различна тематика, което само по себе си е атестация за широтата на научните ѝ интереси.

Сред представените в конкурса трудове на мен, като иранист, силно впечатление ми направиха няколко изяви на кандидатката. Това са:

Докладът „Персийски лексикални елементи в български пословици и поговорки“, изнесен на Международната научна конференция „Иран и Балканите в огледалото на историята (Минало, настояще и перспективи)“ в

СУ „Св. Климент Охридски”, и отпечатан през 2013 г. в едноименния сборник. В него доц. Саръиванова демонстрира завидни познания не само в българското фолклорно творчество, но и в областта на иранизмите, и на иранските заемки, навлезли в него. Защото да ги определиш като такива, е необходима много добра ориентация в чуждиците от арабски, турски и персийски произход, намерили място в родната ни словесност. Не е тайна, че дори в „Речника на чуждите думи в българския език”, издание на БАН от 1992 г., има доста неточности в това отношение. Неточности, които доц. Саръиванова сполучливо е избегнала и в много случаи коригирала.

Докладът „Балканизми в съвременния турски език”, изнесен на Конференцията „Балканските езици, култури и литератури. Дивергенция и канвергенция”, посветена на 20-годишнината от създаването на специалност Балканистика, и издаден през 2015 г. в сборник, отпечатан в УИ „Св. Климент Охридски”.

Докладът „Сложни думи с персийски словообразователен модел в диванската поезия от класическия период (ср. XV – кр. на XVIII в.)”, изнесен на Юбилейната научна конференция по повод 60-годишнината на специалност Тюркология в СУ „Св. Климент Охридски”, и отпечатан през 2014 г. В тази тема кандидатката показва завидно познаване не само на персийската лексикална система, но и на граматическия ѝ апарат.

Докладът „Към въпроса за заетите думи в османския език”, изнесен на „Деветата научна конференция на младите учени от ФКНФ”, 2012 г. От него съдим отново за задълбочените познания на кандидатката в област, в която у нас няма достатъчно подготвени специалисти.

Към тези прояви ще добавя и един доста по-рано изнесен доклад “On the Symbolic Nature of Love Relationships in the Turkish Folk Story of *Kerem and Aslı*” на кандидатката, изнесен на международния форум „Арабският свят и ислямът – идентичност и межкултурни взаимоотношения”, 2005 г., който, заедно с четирите посочени по-горе, е доказателство, че у нас активно работи учен със сериозни познания в езиците и културите на народите от Близкия

Изток. Учен, който със самочувствие прокарва паралели между тях и българското духовно пространство, при това успешно ни убеждава в правотата на своите съждения.

В настоящото си становище бих поставил още един акцент – монографията на доц. Саръиванова „Граматичен минимум по османски език”, отпечатана в УИ „Св. Климент Охридски”, София, 2015 г. Разработката представлява практическо пособие по преподаване и изучаване на османски и на турски език едновременно, приложимо в процеса на обучение на студентите от специалност „Тюркология”. В монографията за пореден път изпъква дълбочинното навлизане на авторката в сложната материя на арабската и персийската лексикална и граматическа система, като своеобразни „надстройки на хибридни османски език”. Наличието на подобно пособие по обучение на османски и турски език е важно и задължително условие за създаването на наши собствени кадри в областта на османистиката, от които държавата и науката ни безспорно имат необходимост.

Стильт и езикът, към които се придържа доц. Ирина Саръиванова, неизменно са на високо научно ниво. Същевременно, текстовете ѝ са достъпни за възприемане, те не са самоцелно претрупани с научна терминология, езикът им е ясен, без излишна обстоятелственост. Което, поне за мен, винаги е било свидетелство за професионализъм и за сполучливо изграден собствен стил.

Приносният характер на трудовете на доц. Саръиванова е представен от кандидатката коректно.

Преподавателската дейност на доц. Саръиванова е тясно свързана с научните ѝ интереси. Теоретичните и практическите дисциплини, които тя води в СУ „Климент Охридски” от 1998 година насам, са пряко доказателство за това: „Османски език”, „Стара турска литература”, „Практически турски език” – от I-ви до IV-ти курс, „Стара турска литература”, „Странознание”. Доц. Саръиванова води лекционен курс по

„Стара турска литература” и в ПУ „Паисий Хилендарски”, което също е довод за авторитета, с който се ползва в научните ни среди кандидатката.

В заключение. Препоръчвам на уважаемото научно жури да избере за професор в професионално направление 2.1. Филология (Османски език и литература) за нуждите на Катедрата по тюркология и алтаистика при ФКНФ на СУ „Св. Климент Охридски” доц. д-р Ирина Саръиванова.

доц. д-р Иво Панов

12.12.2017 г.